

København, 29. september 2021

Til Sundhedsministeriet

Høringssvar vedrørende 'Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. (Husordener på psykiatriske afdelinger, sikkerhedskontroller i retspsykiatrien, særlige regler for surrogatanbragte, interval mellem lægelige vurderinger, m.v.)'

Dansk Samfundsmedicinsk Selskab (DASAMS) takker for muligheden for at kommentere på 'forslaget til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v.'.

Selskabet er specialebærende lægefagligt Selskab for samfundsmedicinske speciallæger, dvs. speciallæger, der typisk er uddannet til og arbejder i styrelser og myndigheder mv., som varetager de opgaver, som lovforslaget omfatter.

DASAMS fremsender hermed Selskabets bemærkninger til 'Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien m.v. (Husordener på psykiatriske afdelinger, sikkerhedskontroller i retspsykiatrien, særlige regler for surrogatanbragte, interval mellem lægelige vurderinger, m.v.)' (*Psykiatriloven*).

Overordnede bemærkninger

Helt overordnet er DASAMS bekymret over udviklingen i psykiatrien både i forhold til manglende sengekapalet og mangel på kvalificeret personale. Disse mangler og kapacitetsproblemer i de psykiatriske tilbud har vist sig at medføre en stigning i patienter idømt en retspsykiatrisk foranstaltning, ligesom der er set en stigning i patienter med meget alvorlige psykotiske tilstande.

På grund af mangel på retspsykiatriske sengepladser har patienter med dom samt personer, der er surrogatvaretægtsfængslede i årevis været indlagt i almenpsykiatrien i stedet for i retspsykiatrien. Denne problemstilling har været kendt i årtier, men i stedet for at etablere flere retspsykiatriske sengepladser lægges der med lovforslaget op til at udstyre almenpsykiatrien med krops- og bagageskannere. Dette kan få almenpsykiatrien til at fremstå som mere fængselslignende i stedet for et hospital, hvilket selskabet frygter vil påvirke behandlingsmiljøet for de mange almenpsykiatriske patienter negativt. Forslagene afspejler, at man ønsker at hæve sikkerhedsniveauet på afdelingerne både af hensyn til medpatienter og personalet. DASAMS finder anledning til at understrege, at gode venlige omgivelser, tilstedeværelse døgnet rundt af et tilstrækkeligt antal af kompetent fagligt personale og mulighed for variation i afdelingernes patientprofiler er midler, der vil være konstruktive og have mulighed for positive effekter både på trygheden og sikkerheden i afdelingerne til gavn for flertallet af patienter, pårørende og personale.

Herudover finder Selskabet anledning til at understrege, at kapacitetsproblemer og flaskehalse indenfor politi, domstole og kriminalforsorg ikke må få afsmittende effekt på psykiatrien. Sel-

skabet finder at nogle af de ti initiativer, som foreslås i Handlingsplan til imødegåelse af udfordringer med fangeflugter af 17. marts 2021¹ kan have positive virkning i forhold til psykiatrien.

Her skal bl.a fremhæves:

Pkt. 1. Grundigere visitation, så det hurtigere kan afklares, om en person bør tilbydes behandling og undersøgelse i psykiatrien.

Pkt. 2. Oprettelse af særlige pladser i kriminalforsorgen for personer, hvor der kan foretages en psykiatrisk udredning forud for en eventuel varetægtsfængsling i surrogat på en psykiatrisk afdeling.

Pkt. 3. Styrket fokus på sikkerhed ved ledsagede udgange, så kriminalforsorgen fx kan tilbyde flere sundhedsydelser uden at skulle flytte personer ud af fængsler og arresthuse.

Pkt. 4. Udveksling af oplysninger mellem myndighederne, herunder hvilke sikkerhedsmæssige oplysninger sundhedsmyndighederne skal modtage fra politi og kriminalforsorg, når de overtager ansvaret for en frihedsberøvet.

Pkt. 6. Personer i varetægtssurrogat, hvor det ikke er afgjort, om de er psykisk syge bør generelt ikke surrogatanbringes.

Selskabet skal i øvrigt generelt understrege, at sikkerhedsniveauet i psykiatrien, når bortses fra Sikringsanstalten ikke kan være på tilsvarende niveau som i kriminalforsorgens institutioner, og at det heller ikke er ønskeligt, at man bevæger sig i en sådan retning. Dette bør således have in mente i forbindelse med domstolsafgørelser, visitation mv.

Udover disse overordnede bemærkninger har DASAMS følgende bemærkninger til lovforslaget:

§ 2 Husorden

DASAMS ser positivt på, at Sundhedsministeriet med lovforslaget ønsker at skabe lovhjemmel for de ulovbestemte indgreb, der aktuelt indgår i større eller mindre grad i husordener på de psykiatriske afdelinger. Det er positivt, at der nu skabes bedre klarhed over hvilke begrænsninger, der kan iværksættes indenfor rammerne af psykiatriloven.

DASAMS undrer sig dog samtidig over, at patienterne i det nye lovforslag ikke længere skal inddrages ifm. ændringer af husordenen. Patienter og pårørende inddrages i stigende grad i organisatoriske beslutninger i sundhedsvæsenet, og øget patientinddragelse er et af de otte nationale mål for sundhed. DASAMS vil foreslå, at det i stedet præciseres, at brugerinddragelse ved ændring af husordenen fx kan ske ved at inddrage et brugerpanel bestående af tidligere patienter og pårørende.

DASAMS imødeser i øvrigt muligheden for at kommentere på de kommende regler for indholdet af husordenen, som Sundhedsministeren vil fastsætte nærmere regler om.

§ 16 Fast vagt hos patienter, der er bæltefikserede

DASAMS glæder sig over, at lægen får et bedre grundlag for at beslutte, om en bæltefiksering skal opretholdes eller afsluttes, ligesom den faste vagts beskrivelse vil indgå i bedømmelse af klager over bæltefikseringer.

---

¹ <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2021/03/Handlingsplan-til-imoedegaelse-af-udfordringerne-med-fangeflugter.pdf>

§ 19a vedr. medikamenter, rusmidler eller farlige genstande

Ændringer til denne paragraf (§19a, stk. 3) muliggør, at *alle* patienter på *alle* retspsykiatriske afdelinger *uden* mistanke skal igennem bagage- og kropskanning, når de har været på udgang. Dette er en kraftig skærpelse ift. gældende lovgivning, og DASAMS vil igen fremføre bekymringen for, at psykiatrien i stigende grad kommer til at fremstå med fængselslignende forhold.

Kapitel 5 b. Særlige regler for personer anbragt i varetægtssurrogat

Som anført i de generelle bemærkninger har problemstillingen med mangel på retspsykiatriske pladser været kendt i årtier. I stedet for at udvide antallet af retspsykiatriske pladser lægges der op til, at regionerne kan etablere særlige afsnit for personer anbragt i varetægtssurrogat. Som forslaget fremstår nu, vil regionen kunne vælge at lægge disse afsnit i relation til almenpsykiatrien. DASAMS finder, at disse pladser i givet fald bør etableres som del af de retspsykiatriske afdelinger.

Herudover er DASAMS bekymret over, at overlægen (§ 19 c, pkt. 1) uden retskendelse kan beslutte, at post til personen i varetægtssurrogat skal åbnes. Dommeren vil i forbindelse med beslutningen om anbringelse i varetægtssurrogat have taget stilling til besøgs- og brevkontrol. DASAMS finder, at dommerens beslutning bør være gældende, og en overlæge bør ikke have mulighed for efterfølgende at træffe en anden beslutning end dommeren.

§ 21 vedr. tilsyn af patienter, der er bæltefikserede

Det er glædeligt, at det præciseres, hvornår tilsyn skal finde sted og med hvilket interval. Ligeledes er det glædeligt, at første tilsyn skal finde sted, indenfor fire timer efter patienten er blevet bæltefikseret. Forhåbentlig vil det føre til, at mange patienter vil blive løsnet af bæltet allerede på dette tidspunkt.

Med venlig hilsen

Dorthe Goldschmidt
Overlæge, ph.d.
Formand for DASAMS